

تولید برنامه‌های

تلویزیونی

دکتر همت محمدنژاد

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری)

دکتر صدیقه صالحی

(دکترای تکنولوژی آموزشی)

ساری

۱۳۹۳

عنوان و نام پدیدآور: تولید برنامه‌های تلویزیونی / همت محمدنژاد، صدیقه صالحی.

مشخصات نشر: قائم‌شهر: مهرالنبی، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۵۸ص: مصور.

شابک: ۱۴۰۰۰ ریال: ۶-۸۱-۲۹۰۷-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابخانه: ص. ۲۵۵.

موضوع: تلویزیون - تولید و کارگردانی

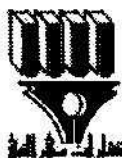
موضوع: تلویزیون - برنامه‌ها

شناسه افزوده: صالحی، صدیقه، ۱۳۵۵-

رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۲ت ۳/م ۷۵/۷۵ PN۹۹۲

رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۵۰۲۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۰۳۰۳۲

عنوان کتاب: تولید برنامه‌های تلویزیونی

مؤلفان: دکتر همت محمدنژاد (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری) و دکتر صدیقه صالحی

ویراستار: پروانه بهرام‌نقد

تایپيست: زینب فرجی‌ماه‌فروزی

طراح جلد: سید نظام‌الدین عمارتی

صفحه آرایي: مهدی احمدی‌فر

ناشر: مهرالنبی

نوبت چاپ: پائیز ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۸۱-۲۹۰۷-۹۶۴-۹۷۸

چاپ و صحافی: نگار

نشانی انتشارات: قائم‌شهر، خیابان شهید چمران، کوچه ولیعصر (عج)، پلاک ۲۰ کدپستی ۴۷۶۵۹۸۶۷۹۶

تلفن ۰۹۱۱۲۲۶۸۵۵۷ آدرس الکترونیک: mehronnabi@yahoo.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار
۱۳	فصل اول: تهیه کنندگی
۲۳	فصل دوم: فیلم نامه نویسی
۳۹	فصل سوم: کارگردانی
۵۳	فصل چهارم: طراحی صحنه و دکور
۶۵	فصل پنجم: نورپردازی
۷۷	فصل ششم: فیلمبرداری
۹۱	فصل هفتم: تصویربرداری
۱۰۱	فصل هشتم: صداپردازی
۱۱۷	فصل نهم: استودیوی تلویزیونی
۱۲۹	فصل دهم: چهره پردازی
۱۳۹	فصل یازدهم: تدوین
۱۵۳	فصل دوازدهم: لابراتوار
۱۵۹	فصل سیزدهم: گرافیک تلویزیونی
۱۶۹	فصل چهاردهم: موسیقی
۱۸۵	فصل پانزدهم: جلوه های ویژه
۱۹۵	فصل شانزدهم: انیمیشن
۲۰۷	فصل هفدهم: نمایش عروسکی
۲۱۹	فصل هجدهم: مواد خام
۲۲۷	فصل نوزدهم: تولید فیلم آموزشی
۲۵۱	کلام آخر
۲۵۳	چند توصیه به دست اندرکاران آموزشی و رسانه ای
۲۵۵	منابع

پیشگفتار

آنچه که باید درباره‌ی تلویزیون دانست، آنست که تلویزیون تجربه‌ی اجتماعی را ویرایش و ساماندهی می‌نماید و این نکته با استفاده از شالوده‌ی استدلال قابل دریافت است. همین پنجه‌ی قدرتمند است که با ابزار تخیل می‌تواند عملکردها را چون طفلی گوش به فرمان، به گونه‌ای بسیار دقیق، راهبری نماید.

روش‌های بیانی همراه با چاشنی پرداخت‌های تصویری، هر روز پیشرفت‌های جدیدی می‌نماید، همچنان که جهان با چالش‌های فراوانی روبروست، تلویزیون به عنوان یک قاب شیشه‌ای هنری و سرگرم‌کننده، در ردیف اول صنعت هنر، خیمه زده است؛ زیرا تلویزیون دریافتی است تا برای عقب نماندن از دنیای بی‌وقفه‌ی کنونی، قلاب خود را به تکنولوژی (کامپیوتر) پیوند زند.

با کمک این تکنولوژی توانسته است، معلمان و دانش آموزان را هدایت نماید و مطالب آموزشی جدید و هرآنچه را که نیاز می‌داند در ظرف اندیشه‌ی بیننده، جهت تغذیه، سرو نماید. تلویزیون نقش کلیدی در جامعه‌ی کنونی دارد، زیرا شیوه‌ی منضبط و منسجم آن، علی‌الخصوص در سال‌های اخیر، پیشرفت‌هایی را در زمینه‌ی کمک آموزشی موجب گشته و روش‌های کلاسیک را تدریس و راهبری می‌نماید.

این نوع آموزش افراد جامعه، به کمک فیلم‌های سرگرم‌کننده، که نکات آموزشی و یا نیت اجتماعی صاحب نظران را با خود حمل می‌نمایند، تحقق می‌یابد. فراگیران می‌توانند؛ کودکان، نوجوانان، جوانان و یا بزرگسالان باشند، که با تکیه بر تلویزیون، مفاهیم زندگی را می‌آموزند تا بتوانند با این آموزه‌ها بر مشکلات خود غلبه کنند.

برنامه‌سازی تلویزیونی، جایی است که انسان و ابزار، با هم درآمیخته و در هماهنگی و ارتباط متقابل، پیام و تجربه را با هم می‌آمیزند و تولید خود را به روح و جان بیننده، می‌خورانند، اگر چه بینندگان از دشواری‌ها و ترفندهای برنامه‌سازی آگاه نیستند، گاهی آنقدر شتاب‌زده و تشنه به برنامه‌های تلویزیونی می‌نگرند، که نه تنها تفاوت انسان و ماشین را درک نکرده، بلکه گاهی خود را در قالب جزئی از این هنر حرفه‌ای می‌یابند، زیرا فرایند تولید

برنامه‌های تلویزیونی، دانش و مهارت خاصی را می‌طلبد. حاصل آنچه گفته شد، فرایند پیچیده و خلاقانه‌ی آمیختگی این انسان و آن ابزار می‌باشد.

برنامه‌سازی تلویزیونی یک کار خلاق و هنری است، در این میان می‌توان عواملی چون کیفیت تصویر، نوع ارتباط با مخاطبین، موضوع برنامه، شرایط مخاطبین و شاید گاهی نیز طبقه‌ی مخاطب را بیان نمود، اما این به تنهایی کافی نیست، زیرا برنامه‌سازی تلویزیونی نیاز به هماهنگی و استفاده از امکانات و تخصص‌های ویژه دارد، از تهیه‌کنندگان، طراحان صحنه، صدابرداران، مسئولین فنی و بقیه‌ی متصدیان تا وسایل صحنه‌گردانی، همه و همه در ساخت یک برنامه تلویزیونی نقش آفرینی می‌نمایند.

بی‌شک تلویزیون آموزشی فقط در قالب برنامه‌های آموزشی که بیان‌کننده‌ی یک نظام آموزشی می‌باشد، نمی‌گنجد، ممکن است تدریس، گاهی مستقیم و به صورت آکادمیک و گاهی غیررسمی باشد و یا در محیطی صمیمانه‌تر مانند خانه، پخش گردد که البته تفاوتی ندارد، زیرا تلویزیون آموزشی تلاش می‌نماید تا بر سراسر زندگی فرد فائق آمده و آینده‌ی بیننده را هدف بگیرد و البته در این گذر می‌تواند در کنار برنامه‌های ارتقای سطح، به برنامه‌های درسی نیز بپردازد، که همان نقش آفرینی و رسالت فرهنگی رسانه‌ها و برنامه‌های آموزشی تلویزیونی می‌باشد.

تکنولوژی آموزشی با تکیه بر وسایل کمک آموزشی دیداری و یا شنیداری می‌خواهد کمک موثری از طریق رسانه‌ها و روش‌های آموزشی به امر یادگیری نماید و وضعیت مناسبی را همراه با وسایل آموزشی و کمک آموزشی برای یادگیری بوجود آورد.

جنبه‌های نظری و عملی علوم به سرعت رو به افزایش و پیشرفت است.

سال‌ها تدریس درس "تولید برنامه‌های تلویزیونی" به دانشجویان و لزوم توسعه‌ی منابع آموزشی مورد نیاز این درس در گروه علوم تربیتی (تکنولوژی آموزشی)، مهم‌ترین انگیزه‌ی نوشتن این کتاب گردید. تجربه‌ی حاصل از راهنمایی و ارائه‌ی مشاوره به دانشجویان و همکاران در دانشگاه‌ها و صنعت تولید برنامه‌های تلویزیونی، ما را بر آن داشت تا به نگارش کتابی در این زمینه بپردازیم.

در تدوین این کتاب سعی شده است، تا مطالب با قلمی شیوا و رسا در نوزده فصل و با رویکرد آموزشی به بهترین نحو ارائه گردد، تا به سوالات مطروحه در کلاس‌های درس نیز با

ظرافتی خاص پاسخ داده شود، ولی بی شک اشکالات و نواقصی در کتاب وجود خواهد داشت، لذا ضمن پوزش از تمامی خوانندگان عزیز این کتاب، درخواست می شود که کاستی های موجود و همچنین نظرات و پیشنهادات خود را که حتماً در ارتقای کیفی این کتاب اثرگذار خواهد بود، به آدرس مولفین ارسال نمایند تا در نسخ بعدی، ترتیب اثر داده شود.

همت محمدنژاد - صدیقه صالحی

پائیز ۱۳۹۳

Email:hemmat.mn87@yahoo.com